

RUS VA O'ZBEK ADABIYOTI NAMOYANDALARINING IJODIY
SO'QMOQLARI

Dilmurodov Jurabek Ulug'bek o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

2-bosqich talabalsi

Anotatsiya: *Mazkur maqolada rus va o'zbek adabiyotining yirik namoyandalari – ularning ijodiy so'qmoqlari va asarlari o'rtasidagi aloqalar, o'xshashliklar hamda farqlar tahlil qilinadi. Rus adabiyoti klassiklari L.N. Tolstoy, F.M. Dostoyevskiy kabi yozuvchilarning asarlari o'zbek adabiyoti rivojiga ta'siri bilan bir qatorda, o'zbek adabiyoti klassiklari Alisher Navoiy, Abdulla Qodiriy, Chingiz Aytmatovlarning dunyo adabiyoti tarixidagi o'rni ham yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *Rus adabiyoti, o'zbek adabiyoti, ijodiy so'qmoqlar, ta'sir, o'zaro bog'liqlik.*

Adabiyot insoniyat tafakkurining eng yuksak ko'rinishlaridan biri bo'lib, har bir millatning o'ziga xos madaniyati va tarixiy voqeliklarini aks ettiradi. Rus va o'zbek adabiyoti bir-biridan o'ziga xos xususiyatlari bilan ajralib turishi bilan birga, ular o'rtasida ma'lum bir ijodiy bog'liqlik ham mavjud.

Rus adabiyotining ta'siri

Rus adabiyoti klassiklari – A.S. Pushkin, L.N. Tolstoy, F.M. Dostoyevskiy – insonning ichki dunyosini chuqur tahlil qilishda, ijtimoiy muammolarni ko'tarishda beqiyos ijodiy uslubni yaratganlar. Ayniqsa, L.N. Tolstoyning “Urush va tinchlik” romani yoki Dostoyevskiyning “Jinoyat va jazo” asari o'zbek adabiyotining keyingi rivojiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan.

O'zbek yozuvchilari rus klassik adabiyoti bilan tanishib, ularning ijodiy yondashuvlaridan o'zlarining asarlarida foydalanishgan. Masalan, Abdulla Qodiriyning “O'tgan kunlar” romani – bu o'zbek milliy romanchiligining asoschisi hisoblanadi va unda Dostoyevskiy asarlaridagi chuqur psixologizmni uchratish mumkin.

O'zbek adabiyoti o'zining ming yillik tarixiga ega. Alisher Navoiyning “Xamsa”si – bu nafaqat o'zbek adabiyotining balki jahon adabiyotining ham bebaho xazinasini hisoblanadi. Navoiy “o'zbek tili”ni adabiy til sifatida yuqori darajaga ko'tardi va bu orqali milliy adabiyotga asos solgan.

Mustaqillik davriga kelib o'zbek adabiyoti xalqning milliy va tarixiy ongini yanada rivojlantirishga qaratilgan. Bu davrda Abdulla Oripov, Erkin Vohidov kabi shoirlarning asarlari zamonaviy o'zbek adabiyotining yuqori cho'qqilariga erishdi.

Rus va o'zbek adabiyoti o'rtasidagi ijodiy aloqalar XX asrda yanada chuqurlashdi. Chingiz Aytmatovning “Asrga tatigulik kun” asarida rus va turkiy xalqlarning madaniyati bir-birini boyitib, insoniyatning umumiy muammolarini ko'taradi.

Shuningdek, tarjima adabiyoti ham bu aloqalarni mustahkamlashda katta ahamiyat kasb etadi. Rus yozuvchilarining asarlari o'zbek tiliga va aksincha, o'zbek yozuvchilarining asarlari rus tiliga tarjima qilinishi millatlar o'rtasidagi madaniy muloqotni kuchaytirgan.

Xulosa

Rus va o'zbek adabiyoti – bu ikki xil madaniyatning uyg'unlashgan qirralarini o'zida aks ettirgan boy merosdir. Rus adabiyoti o'zining chuqur psixologik va falsafiy mazmuni bilan o'zbek adabiyotiga ta'sir ko'rsatgan bo'lsa, o'zbek adabiyoti o'zining milliy ruhi va poeziyasi bilan boshqa adabiyotlar qatorida o'z o'rnini egallagan. Ushbu muloqot davom etar ekan, ikki millat adabiyoti yanada boyib boraveradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alisher Navoiy. “Xamsa”. Toshkent: Fan, 2020.
2. Abdulla Qodiriy. “O'tgan kunlar”. Toshkent: Adabiyot, 2018.
3. Leo Tolstoy. “Urush va tinchlik”. Moskva: Hudožestvennaya literatura, 2015.
4. Fyodor Dostoyevskiy. “Jinoyat va jazo”. Moskva: Eksmo, 2016.
5. Chingiz Aytmatov. “Asrga tatigulik kun”. Bishkek: Kirgizstan, 2017.
6. Karimov, I.A. “O'zbekiston: milliy istiqlool, iqtisodiyot, siyosat, mafkura”. Toshkent: O'zbekiston, 1997.